

TAMPEREEN KAUPUNGIN MAASEUTUOHJELMA 2020 - hallitusti luonnollinen

Ohjelman väliarviointiraportti 2016

TAMPEREEN KAUPUNKI

Sisältö

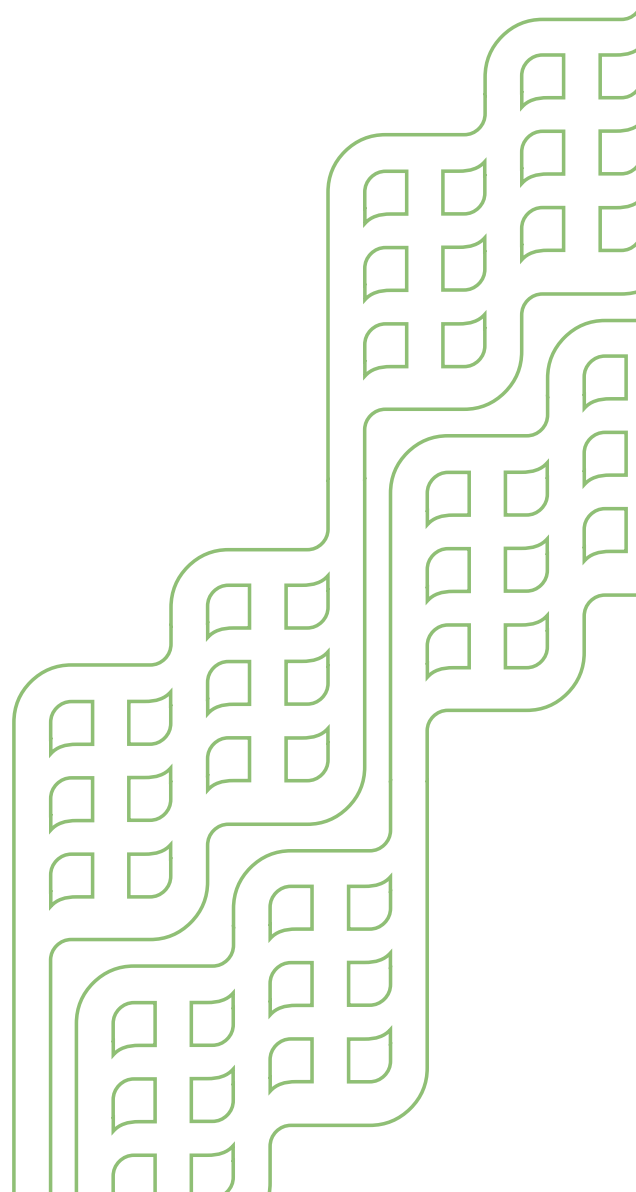
1. Johdanto	3
2. Ohjelman toteutumisen seuranta ja väliarviointi	4
3. Arvioinnin tulokset, johtopäätökset ja loppukauden 2016–2020 tavoitteet	5
4. Taustatietoja	11
Väestö, alueen kaavoitus ja työpaikat	
Karttaliitteet	

Tampereen kaupunki
Kaupunkiympäristön palvelualue

Kestävä yhdyskunta -yksikkö
Tampereen kaupunki

Kannen kuva: Saija Kouko

1. Johdanto

Maaseutuohjelma 2020 – Hallitusti luonnollinen

Maaseutuohjelma 2020 – Hallitusti luonnollinen hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 14.3.2011. Ohjelmalla haluttiin tuoda esille Aitolahden ja Teiskon alueen erityispiirteet ja vahvuudet sekä edistää alueen kehittymistä osana Tampereen kaupungin kokonaisuutta. Aitolahti ja Teisko erottuvat muusta kaupunkirakenteesta laajan pinta-alan, harvan asutuksen ja pitkien välimatkojen takia. Erityispiirteidensä ansiosta alue voidaan nähdä myös positiivisena, kaupungin vetovoimaa ja mahdollisuuksia lisäävänä voimavarana.

Ohjelman laadinnalla tavoiteltiin myös kaupunkistrategian (Kaupunki virtaa 2009–2013) päämääriä eli kuntalaisten hyvinvoinnin parantamista, kaupungin elinvoiman ja kilpailukyvyyn turvaamista, kaupunkirakenteen ja ympäristön sekä kaupungin sisäisen toiminnan ja johtamisen kehittämistä. Ohjelma laadittiin tiiviissä yhteistyössä alueen asukkaiden kanssa.

Ohjelma-alue on kolme neljäsosaa koko kaupungin pinta-alasta. Alueella asuu kaksi prosenttia tamperelaisista.

Maaseutuohjelman visio Aitolahden ja Teiskon alueesta vuonna 2020

”Hallitusti kehittyvä, monimuotoinen maaseutu valtakunnallisen kasvukeskuksen ytimessä. Luonnonläheinen elämä, tilaa yksilöllisyydelle ja turvaa yhteisöllisyydestä”.

Vision mukaan alue kehittyy hallitusti, säilyttäen monimuotoisen, maaseutumaisen luonteensa kaupungin kasvaessa. Maaseudun odotetaan tarjoavan asukkailleen luonnonläheisyyttä ja mahdollisuutta toteuttaa itseään, mutta antavan myös turvaa yhdessä tekemisen ja toisista välittämisen kautta.

Maaseutuohjelman viisi teemaa

Ohjelman viisi teemaa ovat asuminen, työ, virkistäytyminen, yhteisöllisyys ja vaikuttaminen.

Teemat valittiin yhteistyössä asukkaiden, sidosryhmien ja työryhmän kanssa. Teemojen käsittelyssä on käytetty mahdollistamisen näkökulmaa eli tuetaan Aitolahden ja Teiskon kehittymistä sen omista, luontaisista lähtökohdista.

Asumisteeman tavoite on turvata Aitolahden ja Teiskon alueen elinvoimaisuuden säilyminen, hyvän asumisen edellytykset eri-ikäisille ihmisille, palvelut turvaava rakenne ja alueen monipuolinen kehittyminen maaseutu ympäristönä.

Työn teemassa tavoitteena on kehittää alueesta monipuolisesti työn mahdollisuuksia tarjoava, omaleimainen elinkeinoympäristö, jossa elinkeinot tukevat alueen kehittymistä.

Virkistäytymisen osalta tavoitteena on virkistäytymismahdollisuuksien kehittäminen ja hyödyntäminen. Lisäksi **yhteisöllisyyden** tukeminen sekä kaupungin ja maaseudun **vuorovaikutuksen** lisääminen ja vuoropuhelun edistäminen on kirjattu ohjelmaan teemoina.

Teemat sisältävät 55 toimenpidettä, joilla pyritään mahdollistamaan alueen monipuolinen kehittyminen maaseutumaisena elinympäristönä ja turvaamaan sen olemassa olevat vahvuudet. Tärkeimmiksi koetut toimenpiteet valittiin teemojen kärkihankkeiksi. Kärkihankkeita ovat vesihuoltoasioiden ratkaiseminen, kasvupainealueiden ja kyläkaavojen suunnitteluprosessien kehittäminen, Teiskon ilmailu- ja moottoriurheilukeskuksen ja Maisansalon kehittäminen, Kintulampi-Vattula-Kortejärvi- Pulesjärven retkeily- ja luontoalueen kehittäminen, yhteisöllisen toiminnan edistäminen sekä pohjoisen työryhmän muodostaminen Koillis-Alvarin yhteyteen.

2. Ohjelman toteutumisen seuranta ja väliarviointi

Kaupungin virkamiehistä (*) muodostuva ohjelman seurantaryhmä on vuosittain tarkastellut ohjelman toteutumista. Maaseutuohjelman kirjauksen mukaisesti seurantaryhmä raportoi ohjelman toteutumisesta kerran valtuustokaudessa kaupunginhallitukselle. Väliarviointi valmistuu vuonna 2016. Ohjelman seuranta jatkuu ohjelmakauden loppuun asti.

Seurantaryhmä on arvioinut toimenpiteiden toteutumisen. Lisäksi väliarviointia varten alueen kyläyhdistyksiltä pyydettiin kommentteja ja ajatuksia maaseutuohjelman toteutumisesta ja tulevaisuudesta helmikuussa 2016. Kyselyyn saatiin kolme vastausta. Tämän lisäksi seurantaryhmä järjesti keskustelutilaisuuden kyläyhdistysten edustajille Kämenniemessä huhtikuussa. Tilaisuudessa oli kahdeksan kyläyhdistyksen edustajaa neljästä kyläyhdistyksestä.

Toimenpiteiden toteutumista on arvioitu liikennemerkkeistä tutuilla värikoodeilla

● vihreä → toteutunut täysin/toteutunut osittain, mutta tarpeen kehittää edelleen tai jatkaa samalla painotuksella	● punainen → ei käynnistynyt
● keltainen → toteutunut osittain/käynnistynyt	● sekä lisäksi harmaa → toimenpiteestä ei ole raportoitu

(*)Ympäristöjohtaja Kaisu Anttonen, kestävä yhdyskunta -yksikkö, yleiskaavapäällikkö Pia Hastio, yleiskaavoitus, suunnittelupäällikkö Sisko Hiltunen, tilaajaryhmä, maanhankintapäällikkö Ari Kilpi, kiinteistötoimi, ympäristösuunnittelija Lasse Kosonen, ympäristönsuojelu, erikoissuunnittelija Saija Kouko, maankäytönsuunnittelu, koordinaattori Ulla Majamaa, kulttuuripalvelut, tarkastusinsinööri Pekka Rantanen, rakennusvalvonta, tilaajapäällikkö Lauri Savisaari, sivistyksen ja elämänlaadun edistäminen, kaavainsinööri Hilikka Takalo, yleiskaavoitus, vuorovaikutussuunnittelija Annamaria Valanto-Pyhältö, tilaajaryhmä, suunnittelija Lasse Viheriäranta/liikuntajohtaja Pekka Paavola, liikuntapalvelut, vesihuoltoinsinööri Maria Åkerman, yleisten alueiden suunnittelu, suunnittelija Eeva Palmolahti, kestävä yhdyskunta -yksikkö

3. Arvioinnin tulokset, johtopäätökset ja loppukauden 2016–2020 tavoitteet

Arviointiryhmä antoi 28 vihreää (toteutunut täysin tai toteutunut osittain, mutta tarpeen kehittää edelleen tai jatkaa samalla painotuksella), 14 keltaista (toteutunut osittain tai käynnistynyt) ja 14 punaista (ei käynnistynyt) ”valoa” sekä harmaan (ei raportoitu) arviointikoodin viidelle toimenpiteelle. Osalle toimenpiteistä annettiin useampia värikoodeja johtuen siitä, että toimenpiteessä on ollut selkeästi eri tavalla toteutuneita osioita.

Vesihuoltohankkeiden eteneminen osuuskuntapohjalta on ollut ennakoitua vaikeampaa. Alueelle kohdistuvat rakentamispaineet ovat osittain vähentyneet ja rakentamiseen on saanut pääsääntöisesti luvan. Teiskon ilmailu- ja moottoriurheilukeskuksen osalta tilanne on

kokonaisuutena positiivinen ja suunta etenevä, vaikka erilaisia ongelmia on myös ollut. Kintulampi-Kortejärven alueen hoito- ja käyttösuunnitelman laatiminen etenee ja suunnitelma antaa hyvät edellytykset alueen kehittämiseksi retkeily- ja luontokohteena siitä huolimatta, että kaupunki on lopettanut Pulesjärven alueen toiminat. Kaupunki on tukenut yhteisöllisen toiminnan mahdollisuuksia myymällä Keson tilan ja Perttulan navetan yhteisölliseen käyttöön. Perttulan tilan osalta neuvottelut ovat käynnistymässä. Kaanaan koulun tilanne on edelleen epäselvä. Koillis-Alvarin yhteyteen perustettiin Teisko-Aitolahti ryhmä. Ryhmä toimi kaksi vuotta 2013–2014.

1. ASUMINEN

Maaseutuohjelma 2020 ”Hallitusti luonnollinen” <http://www.tampere.fi/liitteet/t/5yp6qoEui/maaseutuohjelma.pdf>
Ohjelman tavoitteena on turvata Aitolahden ja Teiskon alueen elinvoimaisuuden säilyminen, hyvän asumisen edellytykset eri ikäisille ihmisille, palvelut turvaava rakenne ja alueen monipuolinen kehittyminen maaseutu ympäristönä. Kaupunki-strategian (Tampere virtaa 2009–2013) mukaisesti kaupungin maaseutualueiden erityiskysymykset otetaan huomioon. Aitolahden ja Teiskon kasvupainealueita ovat Nurmi-Sorila, Aitoniemi-Hirviniemi, Kämmenniemi, Terälahti, Sisaruspohja ja Teiskon kirkonseutu. Pohjoisen suuralueen maankäyttöohjeet ja kyläkaavat ohjaavat rakentamista.

-
- 1) Jätevesien ja vedenjakelun keskitetty ratkaisu on toteutettu tarkoituksenmukaisille alueille vuoteen 2016 mennessä
- Teiskon vesihuolto-osuuskunta on keskeyttänyt vesihuoltohankkeen kiinteistöille kohdistuvien korkeiden kustannusten vuoksi. ●
 - Aitoniemen -Hirvenniemen vesihuoltoratkaisun edellytyksiä selvitetään. ●
-
- 2) Kasvupainealueiden yleissuunnitelmat ja kyläkaavat laaditaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa tavoitteena jatkuva, joustava ja toteutuskelpoinen suunnitteluprosessi
- Kaavoitus etenee vuosittaisen yleiskaavoitusohjelman mukaisesti. ●
- <http://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/kaavoituksen-kulku-ja-osallistuminen/kaavoitusohjelma.html>
-
- 3) Päivitetään Aitolahden-Teiskon alueen maankäyttöohjeet. Tarkennetaan rakentamisen ohjeistusta rakennusjärjestyksen päivitystyön yhteydessä vuonna 2011
- Maankäyttöohjeiden päivitys ei ole käynnistynyt. ●
 - Rakennusjärjestys voimaan 1.10.2014. ●
- <http://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/rakentaminen/rakennusvalvonta/laitjaohjeet/rakennusjarjestys.html>
-
- 4) Huomioidaan alueella olevat vuokra-asumisen tarpeet
- Tontteja on tarjolla, rakentajat eivät ole olleet kiinnostuneita rakentamaan alueelle. ●
-

- 5) Mahdollistetaan ikäihmisten asuminen tutussa maaseutuymppäristössä kehittämällä toiminnallista senioriasumista lähellä luontoa
- Toteutettu Pekka-hanke, jonka yhteydessä selvitettiin perhehoidon kehittämismahdollisuuksia. Alueella on tarjolla perhehoitoa. Lisänä Saarentuvan palvelut.
- 6) Laaditaan kulttuuriympäristöohjelma tukemaan ympäristön säilymistä, hoitoa ja ylläpitoa ja toteuttamaan vuosina 2008–2013 laadittavaa Aitolahdi-Teiskon kulttuuriympäristöselvitystä
- Kulttuuriympäristöselvitys on valmistunut.
<http://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/yleissuunnittelu-ja-selvitykset/aitolahtiteisko.html>
 - Kulttuuriympäristöohjelman laadinta ei ole käynnistynyt.
- 7) Asiointiliikenteen turvaaminen matkojen yhdistelyä kehittämällä (koulukuljetukset, avoin joukkoliikenne, SOTE-kuljetukset)
- Teisko-Aitolahden alueen asiointi- ja palveluliikenne (eteläinen ja pohjoinen ajoalue)
http://www.tampere.fi/tiedostot/goaijqEo4/TEISKO_TUOMI_PALI.pdf
- 8) Selvitetään kierrätyskeskustoiminnan käynnistämisen mahdollisuudet
- 9) Edistetään liikenneturvallisuutta yhteistyössä valtion aluehallintoviranomaisten kanssa
- 10) Tuetaan ympäristövastuullista elämää ja asumista yhteistyössä kylien kanssa
- KVVY on antanut kiinteistökohtaista jätevesineuvontaa ja järjestänyt yleisötilaisuuksia yhdessä YSun kanssa. Lähilämpöä Teiskossa -hanke 2010–2013.
- 11) Rakennetaan vesipostit turvaamaan kuivien aikojen vedensaantia sekä parantamaan heikosta vedenlaadusta kärsivien vesihuoltoa alueella, tiedotetaan myös nykyisistä mahdollisuuksista.
- 12) Ikäkaste II -hanke
- Hanke on toteutunut ja päättynyt 31.10.2013.
- 13) Kotihoidon palvelujen järjestämisen ja organisoimisen alueellinen kehittäminen Aitolahdella ja Teiskossa
- Tekesin Tupaturva -hanke, päättynyt vuoden 2013 lopussa.
- 14) Lähilämpöä Teiskossa – kotimaisten lämmitysenergian lähteiden edistämiskampanja Tampereen maaseudulle (1.11.2010–31.6.2012)
- Hanke on toteutunut.

Yhteenveto

Vesihuoltoratkaisut ja maankäytön suunnittelu luovat jatkossakin edellytykset asumiselle. Kaavoitustyö etenee vuosittaisen kaavoitusohjelman mukaisesti. Suunnittelutarveratkaisut mahdollistavat rakentamisen jatkossakin muiden rakentamisen edellytysten täytyessä. Asukkailta saadun palautteen perusteella myös palvelujen saatavuus ja käytettävyyden tulee turvata.

Loppukauden 2016–2020 tavoitteet

- 1) Vesihuoltoratkaisujen edistäminen
- 2) Uudenlaiset maankäytön suunnittelun välineet käyttöön
- 3) Palvelujen tasapuolisen saatavuuden ja käytettävyyden edistäminen

2. TYÖ

Maaseutuohjelma 2020 ”Hallitusti luonnollinen” <http://www.tampere.fi/liitteet/t/5yp6qoEui/maaseutuohjelma.pdf>
Ohjelman tavoitteena on kehittää Aitolahden ja Teiskon alueesta monipuolisesti työn mahdollisuuksia tarjoava, oma-
leimainen maaseudun elinkeinoympäristö, jossa elinkeinot tukevat alueen kehittymistä. Uudet elinkeinopalvelut,
hyvinvointipalvelut ja maaseutumatkailu, tilaa vaativa yritystoiminta ja logistiikka-ala sekä uusiutuvan energian ja
lähi- ja luomuruuan tuotanto tarjoavat mahdollisuuksia kehittää alueen elinkeinoja.

- 1) Käynnistetään Teiskon ilmali- ja moottoriurheilukeskuksen alueen kehittämissuunnitelman laatiminen vuonna 2011
 - Synergos Oy laati alueen kehittämissuunnitelman 2011-2013. Tampereen Vauhtipuisto ry:n kanssa on solmittu maanvuokra- ja palvelutoimintasopimukset 2015. ●
- 2) Käynnistetään Maisansalon kehittämissuunnitelman laatiminen asemakaavatyon yhteydessä
 - Maisansalon kaavoitus poistettiin kaavoitusohjelmasta 2012. ●
 - Alueen kehittäminen on käynnistymässä uudelleen uudelta pohjalta. ●
- 3) Rakennetaan toimivat tietoliikenneyhteydet Pirkanmaan laajakaistasuunnitelman mukaisesti
 - Teisko – Kaanaa runkoverkko valmistui 2011. ●
 - Terälahti – Kapee linjalle ei löytynyt rakentajaa. ●
- 4) Lisätään yritystonttien tarjontaa. Rohkaistaan rakentamaan yritystiloja myös vuokrattavaksi.
 - Kämmenniemen kaavatyon tavoitteena on mm. työpaikkatoimintojen laajentumisalueiden tutkiminen asemakaavan pohjaksi. Terälähden osayleiskaavaluonnoksessa on osoitettu teollisuusaluevaraus. ●
- 5) Selvitetään keskitetyn yritysalueen suunnittelun mahdollisuudet
 - Kämmenniemen kaavatyon tavoitteena on mm. työpaikkatoimintojen laajentumisalueiden tutkiminen asemakaavan pohjaksi. Terälähden osayleiskaavaluonnoksessa on osoitettu teollisuusaluevaraus. ●
- 6) Ohjataan uusien maaseutuelinkeinojen yrittäjiksi aikovia laatukriteerit täyttävään, räätälöityyn koulutukseen ●
- 7) Maaseutuelinkeinojen kehittämiskokonaisuus yritys- ja kehittämishankkeiden kautta ●
- 8) Markkinoidaan kestävän maa- ja metsätalouden kehittämiseen tarkoitettuja tukimuotoja, mm. erityisympäristötuet, metsien pieni-
muotoiset yksityiset suojelukohteet, maatalouden monivaikutteisuuden vahvistaminen, luontoarvokauppa
 - Vuosina 2010–2015 Teisko-Aitolahti alueelle on perustettu yksityisiä luonnonsuojelualueita 81,45 ha. ProAgria Pirkanmaan Härkää sarvista -hankkeessa (2010-2012) markkinoitiin erityisympäristötukia. ●
- 9) Selvitetään mahdollisuudet saada paikallisesta jätteenkäsittelystä työtä ja toimeentuloa alueelle
 - Tarastenjärvelle on tulossa jätteenkäsittelyyn, kierrätykseen, ympäristö- ja energialiiketoimintaan sekä logistiikkaan keskittyvä yritysalue. <http://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/yleiskaavoitus/tarastenjarvi.html> ●
- 10) Edistetään kaupunkiorganisaation myönteistä suhtautumista etätyöhön ja laaditaan etätyön ohjeet sekä kannustetaan etätyön tekemiseen
 - Tampereen kaupungin pysyväismääräys etätyön tekemisestä hyväksytty 2011 ja etätyön ohjeet on laadittu. ●
 - Suhtautuminen etätyöhön vaihtelee yksiköittäin. ●
- 11) Selvitetään uusiutuvan energian tuotannon ja käytön lisäämisen mahdollisuudet sekä uudet toimintatavat
 - Lähilämpöä Teiskossa -hanke 2010–2012, Resca-hanke 2011–2013, tuulivoimapuistohanke 2014–2015. ●
- 12) Lisätään nuorten kesätyömahdollisuuksia
 - Muun muassa kaupungin kesätyöpaikat ovat haettavissa vuosittain, Pirkanmaan Jätehuolto työllistää opiskelijoita Tarastenjärven jätteenkäsittelykeskuksella, Pirkanmaan Osuuskaupan kesätyöpaikat, Pirkanmaan Osuuspankin kesätyöpaikat, Tampereen 4H-yhdistyksen yrittäjäkurssit ja 4H-yrittäjät. ●
- 13) Tiivistetään alueen yrittäjien ja kaupunkiseudun elinkeino- ja kehitysyhtiön välistä yhteistyötä
 - Yrittäjyys oli maaseutuseminaarin teemana vuonna 2013. ●

Yhteenveto

Teiskon ilmailu- ja moottoriurheilukeskuksen toimintaedellytysten kehittäminen etenee kaupungin ja toimijan yhteistyönä. Maisansalon kehittäminen pyritään aloittamaan uudelta pohjalta. Uusiutuvan energian potentiaali ja tuotantomahdollisuudet tulisi selvittää mm. biokaasutuotannon osalta. Rakennusjärjestys sallii enintään 40 prosenttia kerrosalasta käytettävän ympäristöhäiriöitä aiheuttamattomia työskentely- ja teollisuustiloja varten asuntorakentamisen yhteydessä. Teollisuuden sijoittumisen edellytysten selvittäminen tulisi ottaa mukaan alueen maankäytön suunnitteluun. Asukkailta saadun palautteen perusteella tietoliikenneyhteyksien kehittäminen on edelleen tarpeen.

Loppukauden 2016–2020 tavoitteet

- 1) Teiskon ilmailu- ja moottoriurheilukeskuksen toiminnan kehittäminen
- 2) Biokaasun tuotanto- ja käyttömahdollisuuksien selvittäminen
- 3) Teollisuustonttien mahdollisuuksien tarkastelu
- 4) Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen

3. VIRKISTÄYTYMINEN

Maaseutuohjelma 2020 ”Hallitusti luonnollinen” <http://www.tampere.fi/liitteet/t/5yp6qoEui/maaseutuohjelma.pdf>

Tavoitteena on maaseudun luonto-, maisema- ja kulttuuriarvojen tunnettuuden ja arvostuksen lisääminen, uusien virkistämismahdollisuuksien luominen ja olemassa olevien mahdollisuuksien tehokkaampi käyttö. Aitolahden ja Teiskon alueella on hyvät mahdollisuudet vapaa-ajan viettoon liittyvien palvelujen järjestämiseen sekä omaehtoiseen liikkumiseen, retkeilyyn ja hyötyliikuntaan. Muun muassa kaupungin omistamat retkeily- ja metsäalueet tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet nauttia luontoympäristöstä.

- 1) Kehitetään Kintulampi – Vattula – Kortejärvi – Pulesjärven retkeily- ja luontoaluetta. Esteetön Kortejärvi matkailuvaltiksi. Työ aloitetaan 2011 (tähän kohtaan yhdistetty myös muut retkeilyyn ja virkistykseen liittyvät ohjelman toimenpiteet, *).
 - Toteutettu mm. ulkoilu- ja retkeilykysely 2012 ja Liikunnan edistäminen Tampereen luontoympäristössä -hanke. Hankkeen tuloksena avattiin luontoliikuntaportaali 2014 (<http://ekartta.fi/tampereenluontoliikunta/>). Luonnonsuojeluohjelmassa (<http://www.tampere.fi/asuminen-ja-ymparisto/ymparisto-ja-luonto/julkaisut-ja-selvitykset/luonnonsuojeluohjelma.html>) Kintulammen alueesta rauhoitetaan 555 ha ja rauhoitusalueen hoito- ja käyttösuunnitelma valmistunee 2016. Kintulammen huoltotie on valmistunut ja sauna on remontoitu sekä alueen jätehuoltoa on parannettu. Polkujen ja viitoituksen rakentaminen on edelleen kesken. Ekokumppanien luotsaama Näsijärvi -reitti on valmistunut (<http://www.nasijarvireitti.fi/>). ●
- 2) Kannustetaan maanomistajia, asukkaita ja yhdistyksiä maaseudun perinne- ja kulttuurimaisemien hoitoon ja ylläpitoon
 - Kaanaan kyläyhdistys on järjestänyt maisemanhoitotalkoot Jussilan tilalla vuosittain vuodesta 2010. Härkää sarvista -hanke ja Pohtolan tummaverkkoperhosniittyjen hoitosuunnitelma valmistunut ja toteutettu (ProAgria Pirkanmaa). ●
- 7) Lisätään kuntalaisten metsien luonnontuntemusta ja virkistyskäyttöä; kuntalaisten metsäretket kuntalaisten ”omille maille”, koululaisten luontoretket ja tutustuminen omaan maaseudun lähiluontoon
 - Esimerkiksi Vihreän viikon teemaretket Kortejärvelle ja Kintulammille, ympäristönsuojeluyksikön järjestämät luonto- ja sieniretket, Luontokoulu Korennon toiminta (<http://luontokoulu.blogit.tampere.fi/>). Lisäksi mm. päiväkodit, koulut, seurakunta ja partiolaiset käyttävät Kortejärven majaa. ●
- 8) Kehitetään kulttuuritapahtumia ja -toimintaa lähtökohtana Aitolahden ja Teiskon historia, luonto ja kulttuuri. Yhtenä tavoitteena lisätä mm. nuorten paikallisia harrastusmahdollisuuksia
 - Kaupungin toiminta-avustukset ovat harrastusyhdistysten haettavissa. Lisäksi kaupunki on toteuttanut yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa mm. maitolaiturimuseon avajaisia, konsertteja ja erilaisia lastentapahtumia sekä kulttuurituokioita ja tapahtumia eläkeläisille. Kämenniemen nuorisokeskus tarjoaa toimintaa nuorille (<http://www.nuorentampere.fi/nuoret/nuorisotilat/kaemenniemi/>) ●
- 9) Suunnitellaan pienpetojen (supikoira ja minkki) karsimisohjelma lintuvesien ympäristössä (Nuorajärvi, Nuutilanlahti, Velaattajärvi) ●

- 10) Selvitetään mahdollisuudet kunnostaa ja ylläpitää uimarantoja yhteistyössä yhdistysten kanssa
- Uimarantojen (<http://www.tampere.fi/kulttuuri-ja-vapaa-aika/liikunta/liikuntapaikat/ulkoliikuntapaikat/uimarannat.html>) kunnossapidosta vastaa Tampereen Infra. Velaatan uimarannalla asukasyhdistys tekee osan töistä. ●
- 11) Selvitetään lapsille ja nuorille tarkoitettujen temppuratojen (polkupyörät, mopot) perustamismahdollisuudet esimerkiksi Kämmenniemeen
- Hankesuunnitelma on laadittu, mutta ratoja ei ole rakenteilla tällä hetkellä alueelle. ●
- 12) Kalmakurjen myllyn pelastaminen jälkipolville
- Teisko-Seura pitää Kalmakurjen myllyn kunnostamisen tärkeänä, mutta sillä ei ole tarpeellisia resursseja kunnostustyöhön. ●
- 13) Kannustetaan Teiskon maiseman- ja luonnonhoidon yleissuunnitelman toteuttamiseen
- ProAgria Pirkanmaa toteutti Härkää sarvista -hankkeen 2010–2012. ●
- 14) Kannustetaan Pohtolan johtoalueen tummaverkkoperhosniittyjen hoitosuunnitelman toteuttamiseen
- Tummaverkkoperhosniityille laadittiin hoitosuunnitelmat ja niittyjä on hoidettu suunnitelman mukaisesti 2010-2014 (ProAgria Pirkanmaa). ●

* 3) Kehitetään ja ylläpidetään retkeily- ja ulkoilureitistöjä. Yhteistyössä alueen yhdistysten ja toimijoiden kanssa haetaan uusia toimintatapoja erilaisten reittien ylläpitämiseksi ja rakentamiseksi 4) Parannetaan retkeily-, luonto- ulkoilu- ja maisemakohteiden yms. alueella sijaitsevien mielenkiintoisten ja soveltuvien kohteiden saavutettavuutta 5) Kehitetään Näsijärven ja muiden vesistöjen toimintoja ja tiivistetään toimijoiden yhteistyötä 6) Selvitetään Pirttijärven alueen kehittämismahdollisuudet

Yhteenveto

Kintulampi – Kortejärvi rauhoitusalueen hoito- ja käyttösuunnitelma valmistunee 2016. Aitolahdella ja Teiskossa olevien uimarantojen merkitys korostuu vapaa-aikapalveluissa. Luontokoulu Korenossa käy vuosittain yli 6000 asiakasta. Koulun toiminta antaa lapsille mahdollisuuksia tutustua alueen luontoon ja ekosysteemipalveluihin. Kulttuuritoiminnan ja tapahtumien tukeminen sekä vuosittain haettavissa olevat toiminta-avustukset tukevat alueen toimijoiden työtä.

Loppukauden 2016–2020 tavoitteet

- 1) Kortejärvi-Kintulampi alueen hoito- ja käyttösuunnitelman toteuttaminen
- 2) Uimarantojen kehittäminen
- 3) Kulttuuri- ja harrastustoiminnan edistäminen

4. YHTEISÖLLISYYS

Maaseutuohjelma 2020 ”Hallitusti luonnollinen” <http://www.tampere.fi/liitteet/t/5yp6qoEui/maaseutuohjelma.pdf>
Yhdessä tekeminen on kaupunkistrategian (Tampere virtaa 2009–2013) yksi toimintaperiaate. Periaatteen mukaan asukkaita kannustetaan osallistumiseen sekä ottamaan vastuuta lähiyhteisössä. Kuntalaisten hyvinvointia edistetään luomalla edellytyksiä erilaisten yhteisöjen kehittymiselle. Aitolahden ja Teiskon harvahko asutus, pitkät välimatkat ja julkisen liikenteen kaupunkia vähäisempi tarjonta tulee ottaa huomioon yhteisöllisen toiminnan edellytyksistä päätettäessä.

- 1) Edistetään yhteisöllisen toiminnan mahdollisuuksia pitkäaikaisilla, kestävillä ja selkeillä tilaratkaisuilla
 - Kaupunki myi Keson talon Aitoniemen-Hirvenniemen Kyläläiset ry:lle (2010) ja Perttulan navetan Perttulan Navetta ry:lle (2011) yhteisölliseen käyttöön. Kaupunki on käynnistämässä neuvotteluja Perttulan tilan osoittamiseksi yhteisölliseen käyttöön. ●
- 2) Kannustetaan omatoimisuuteen, tuetaan ja tarjotaan mahdollisuuksia lisätä alueen monimuotoisen yhteisöllisen toiminnan edellytyksiä
 - Ekokumppanit Oy toteutti Ystäväkylähankkeen (2012–2013). Kaupungin toiminta-avustukset, kulttuuritoimen tukema toiminta sekä Koillis-Alvarin alueraha ovat toimijoiden haettavissa. Lisäksi kaupunki on järjestänyt eri teemoihin liittyviä tilaisuuksia alueella. ●
- 3) Selvitetään omatoimirahan käyttöönoton mahdollisuutta, kohteina esim. omaehtoinen ympäristönhoito, ympäristövastuullisuuden lisääminen, muu yhteisöllinen toiminta, palvelujen järjestäminen
 - Avustus omaehtoiseen ympäristönsuojelutyöhön ja mm. Koillis-Alvarin alueraha on toimijoiden haettavissa. ●
- 4) Kannustetaan kylien omaa, tavoitteellista kehittämistoimintaa sekä suunnitelmallista maiseman- ja ympäristön hoitoa
 - Tummaverkkoperhosniittyjen hoitosuunnitelmat ja toteutus sekä Teiskon maiseman- ja luonnonhoidon yleissuunnitelma ja sen toteutus (ProAgria Pirkanmaa), Kapeen Autionlahden kosteikon suunnittelu ja toteutus (paikalliset, ProAgria Pirkanmaa). ●
- 5) Valitaan vuoden kyläteko. Valinnalla kannustetaan kyliä ja yhdistyksiä aktiiviseen toimintaan
 - Vuoden kyläteko on valittu vuosittain. ●
- 6) Kotoutetaan uudet asukkaat kyläyhteisöön ja tätä kautta lisätään yhteisöllisyyttä ●
- 7) Selvitetään Aitolahdi-Teisko -kotiseutukokoelman perustaminen
 - Kirjaston ylläpitämä Pirkanmaa -kokoelma sisältää kokonaisuudessaan paikalliskokoelman. Lähikirjastot hankkivat paikallista aineistoa osana normaalia toimintaa. Erillisen kokoelman perustamista ei katsottu tarkoituksenmukaiseksi (2011). ●
- 8) Järjestetään kylien väliset säännölliset tapaamiset
 - Kyläfoorumi/maaseutuseminaari/maaseutuilta järjestettiin 2010–2014. Vuonna 2015 kylätapaamista ei järjestetty aiempien vuosien osallistujien vähäisyyden vuoksi. ●

Yhteenveto

Kaupunki myi Keson tilan ja Perttulan navetan yhteisölliseen käyttöön. Muun muassa Koillis-Alvarin alueraha ja hankerahoitus ovat mahdollistaneet yhteisöllistä toimintaa sekä kannustaneet maisemanhoitoon. Erilaisia kylätapaamisia on järjestetty useita ja vuoden kyläteko -kilpailu on järjestetty vuosittain.

Loppukauden 2016–2020 tavoitteet

- 1) Perttulan tilaa koskevat neuvottelut tulee saattaa päätökseen
- 2) Kaanaan koulun käytöstä päätös

5. VAIKUTTAMINEN

Maaseutuohjelma 2020 ”Hallitusti luonnollinen” <http://www.tampere.fi/liitteet/t/5yp6qoEui/maaseutuohjelma.pdf>
Tavoitteena on kaupungin ja maaseudun vuorovaikutuksen kehittäminen ja jatkuvan, aidon vuoropuhelun luominen. Keskustelujen aloittamista ja systemaattista ylläpitoa helpottaisi osapuolien organisoituminen tarkoituksenmukaisella tavalla. Tähän koillisen alueen Alvari-toiminta tarjoaa mahdollisuuden vuoden 2011 alusta.

- 1) Pohjoinen työryhmä Koillis-Alvariin (<http://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/paatoksenteko/osallistu-ja-vaikuta/vaikuttamiskanavat/alvari/koillinen.html>)
 - Koillis-Alvariin perustettiin Teisko-Aitolahdi ryhmä 2013 ja se toimi kaksivuotiskauden 2013-2014. Kaudelle 2015-2016 erillistä ryhmää ei perustettu osanoton vähäisyyden vuoksi. ●
- 2) Maaseutuohjelman toteutumisen seurantaan toimiva ja tehokas järjestelmä. Ohjelman vaikuttavuuden arviointi.
 - Maaseutuohjelman toteutumista on seurattu vuosittain. Seurantataulukko on ollut nähtävillä kaupungin nettisivuilla. Väliarviointi tehdään vuonna 2016. ●
 - Ohjelman vaikuttavuuden arviointiin ei ole resursseja. ●
- 3) Maaseutuvaikutusten arviointi osaksi vaikutusten ennakoarviointia valmistelussa ja suunnittelussa
 - Kaavatyöskentelyyn liittyvät erilaiset selvitykset sekä alueelta tehdyt erillisselvitykset esim. kulttuuriympäristöselvitys ovat osa valmistelua, suunnittelua ja päätöksentekoa. ●
 - Erillistä maaseutuvaikutusten ennakoarviointia ei ole otettu käyttöön. ●
- 4) Luodaan alueen tunteva yhdyshenkilöverkosto kaupunkiorganisaatioon
 - Ohjelman laatinut työryhmä on jatkanut ohjelman seurantar ryhmänä. ●
 - Varsinaista yhdyshenkilöverkosta ei ole luotu kaupunkiorganisaatioon. ●
- 5) Lisätään Frenckellin palvelupisteen (<http://www.tampere.fi/tampereen-kaupunki/yhteystiedot-ja-asiointi/neuvontapisteet/palvelupiste-frenckell.html>) monien palveluiden tunnettuutta alueen asukkaiden keskuudessa sekä lisätään palvelupisteen maaseututuntemusta
 - Palvelupisteen osallistumista Teiskon kesämarkkinoille selvitettiin vuonna 2013, mutta ajankohdan osuessa lomakauteen, henkilöstöllä ei ollut mahdollisuutta osallistua. ●
- 6) Parannetaan viranhaltijoiden ja asukkaiden vuorovaikutusta ja lisätään tietotusta ja keskustelua järjestämällä teemailtoja
 - Kaupungin eri yksiköt ovat järjestäneet alueella mm. jätevesien käsittelyyn liittyviä neuvontatilaisuuksia, kulttuuriympäristöselvitykseen, kaavoitukseen, vesihuoltohankkeisiin, joukkoliikenteen järjestelyihin ja palvelumalliin liittyviä yleisö- ja asukas-tilaisuuksia. Lisäksi pormestarin asukasilta on järjestetty kahdesti Kämmenniemessä. ●

Yhteenveto

Koillis-Alvarin pohjoinen työryhmä toimi 2013–2014, mutta työryhmästä luovuttiin vähäisen osanoton vuoksi. Maaseutuohjelman toteutumista on seurattu vuosittain ja seurantaraportti on ollut kaupungin nettisivuilla. Kaupungin eri yksiköt ovat järjestäneet alueella teemailtoja ja keskustelutilaisuuksia. Asukkailta ohjelmasta saatu palaute painotti päätösten maaseutuvaikutusten parempaa arviointia ja sitä, että Aitolahden ja Teiskon asioita käsiteltäessä tilaisuudet tulee järjestää alueella.

Loppukauden 2016–2020 tavoitteet

- 1) Alueen toimijoiden ja kaupungin virkamiesten ja luottamushenkilöiden välistä vuoropuhelua tulee kehittää ja etsiä siihen uusia toimintatapoja
- 2) Päätösten maaseutuvaikutusten arviointia tulee terävöittää
- 3) Aluetta koskevat tilaisuudet tulee järjestää alueella

4. Taustatietoja

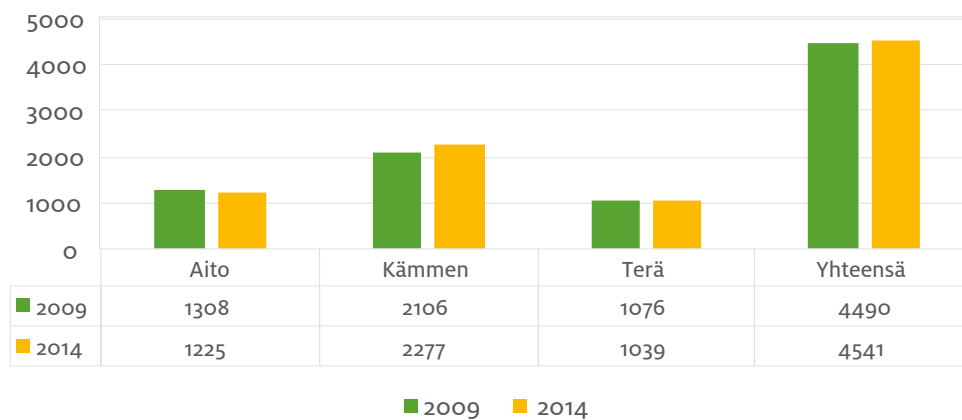
Väestö

Väestö on lisääntynyt 1,1 prosentilla vuosina 2009–2014

Vuodesta 2009 vuoteen 2014 pohjoisen alueen kokonaisväestömäärä on lisääntynyt 51 hengellä eli 1,1 prosentilla.

Vuonna 2014 alueella asui yhteensä 4541 henkeä. Väestö on vähentynyt Aitolahdella (6,3 %) ja Teiskon pohjoisosissa (3,4 %) ja lisääntynyt Kämmenniemen seudulla (8,2 %). Tampereen kokonaisväestö on vastaavana aikana lisääntynyt 5,4 prosenttia. Kartta s. 14.

Väestö 2009 ja 2014

Alueen kaavoitus

Pohjoisen suuralueen kaavoituksen erityiskysymykset

Pohjoisella suuralueella yleiskaavoituksen työohjelmassa 2016 ovat Kämmenniemen ja Terälahden osayleiskaavat. Kämmenniemen yleiskaavaa laaditaan asemakaavoituksen pohjaksi. Terälahdessa tavoitteena on mahdollistaa rakennusluvut suoraan osayleiskaavan pohjalta.

Kämmenniemen vahvistaminen asumisen ja palvelujen alueena on tärkeää koko pohjoisen Tampereen kannalta. Kämmenniemen laajentamista asumiseen ja mahdollisesti myös työpaikka-alueiden osalta on tar-

peen tutkia yleiskaavalla. Kämmenniemen osayleiskaavaatyöhön liittyvät selvitykset aloitetaan vuoden 2016 aikana.

Terälahden osayleiskaavan tavoitteena on kyläasutuksen kehittäminen yhteistyössä kyläläisten kanssa sekä maankäytön kytkeytymien keskitettyyn vesihuoltoon. Kaavan luonnos oli nähtävillä keuhällä 2015. Kaavatyötä jatketaan vuoden 2016 aikana, kun vesihuollon periaate on määritelty.

Pohjoisen suuralueen rakentamista ohjataan kaavojen lisäksi poikkeamis- ja suunnittelutarveratkaisuhakemusten pohjalta. Kartta s. 15, 16 ja 17.

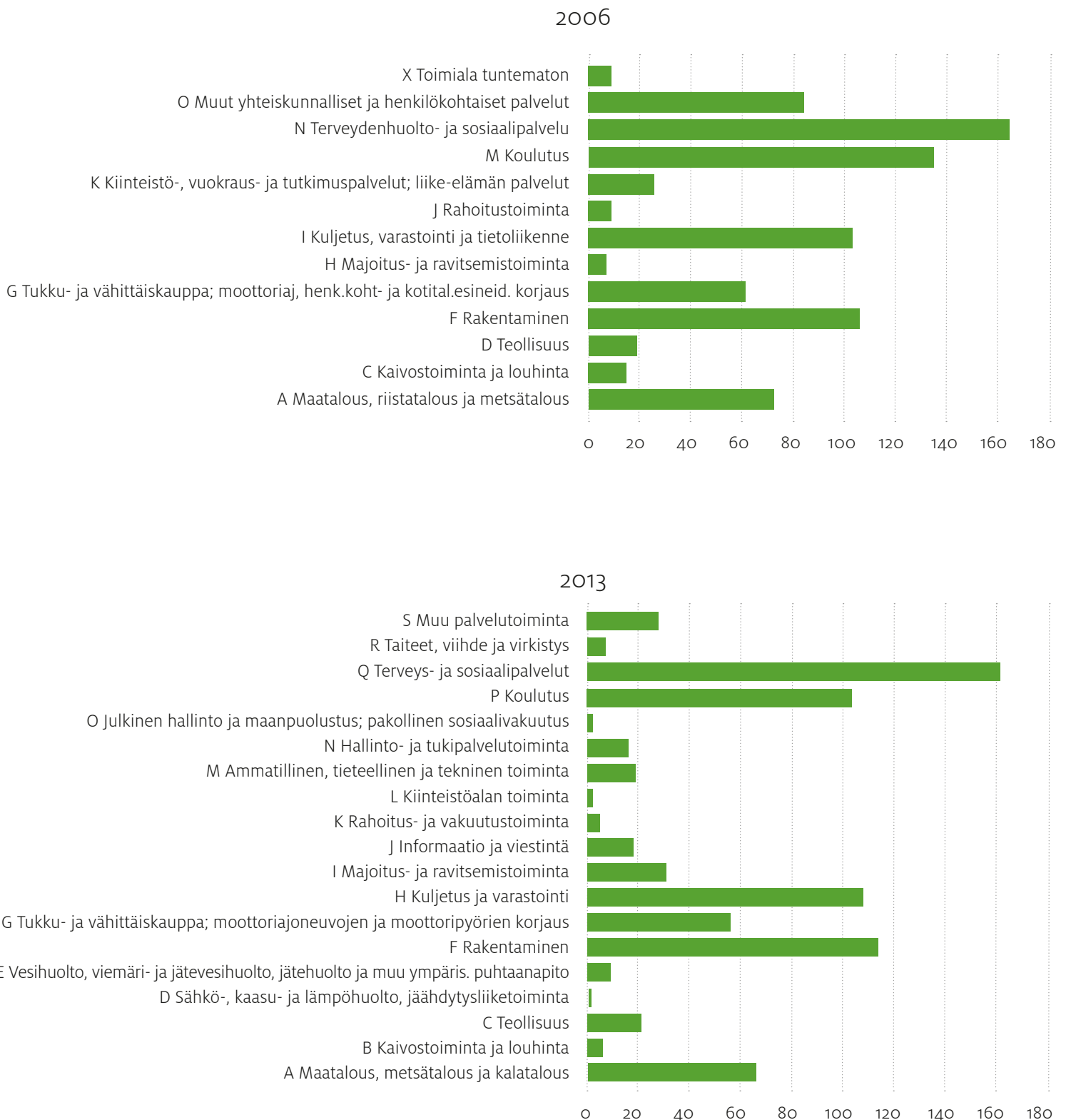
Työpaikat

Työpaikat ovat vähentyneet yli viidellä prosentilla vuosina 2006–2013

Työpaikat ovat vähentyneet vuodesta 2006 vuoteen 2013 43 työpaikalla eli 5,3 prosentilla. Edelleenkin terveys- ja sosiaalipalvelut, rakentaminen, kuljetus ja

varastointi sekä koulutus ovat neljä eniten työllistävää toimialaa. Näistä rakentamisen ja kuljetuksen työpaikat ovat lisääntyneet, terveys- ja sosiaalipalvelujen ja varsinkin koulutuksen työpaikat ovat vähentyneet vuosina 2006–2013.

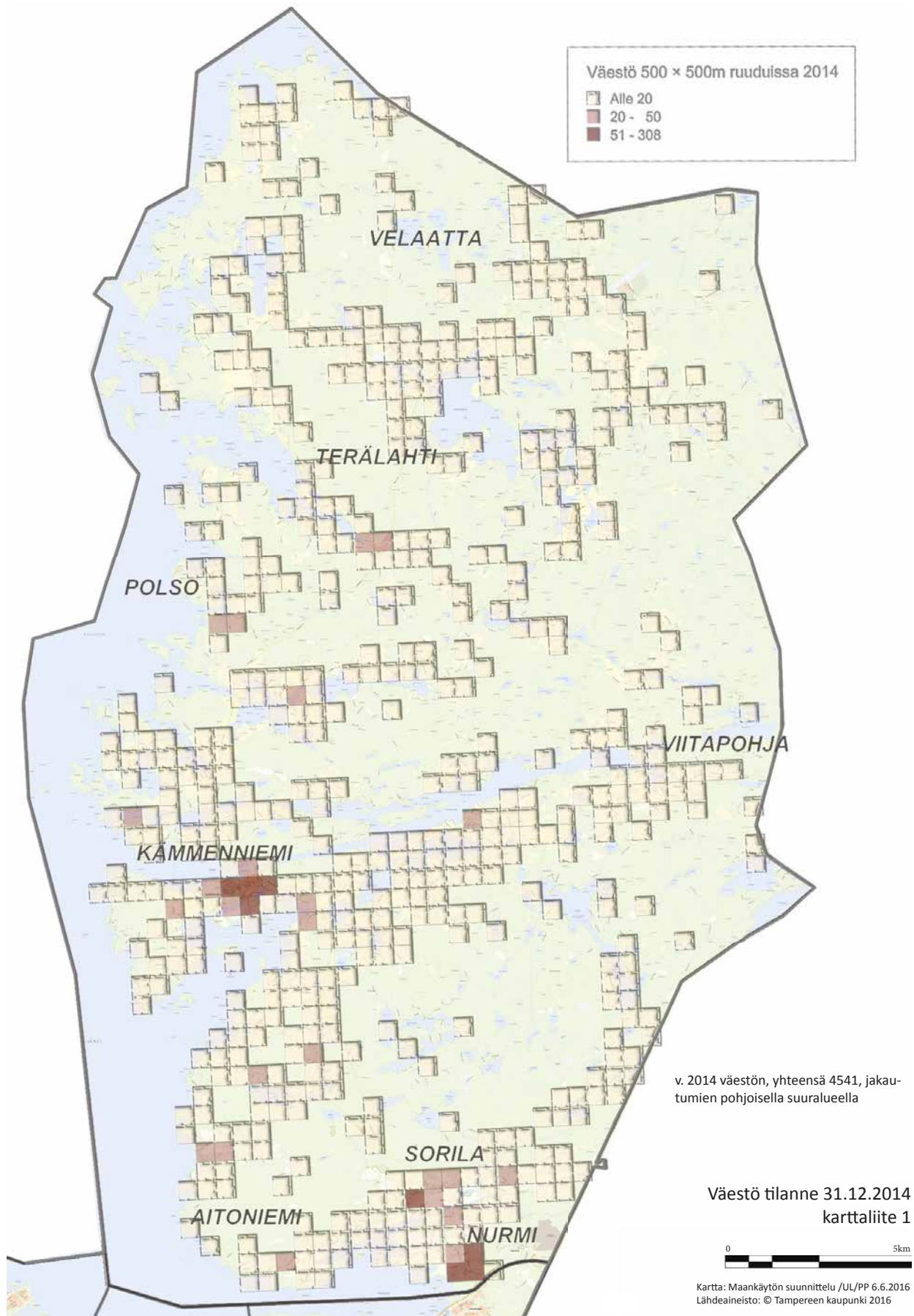
Työpaikat toimialoittain 2006 ja 2013

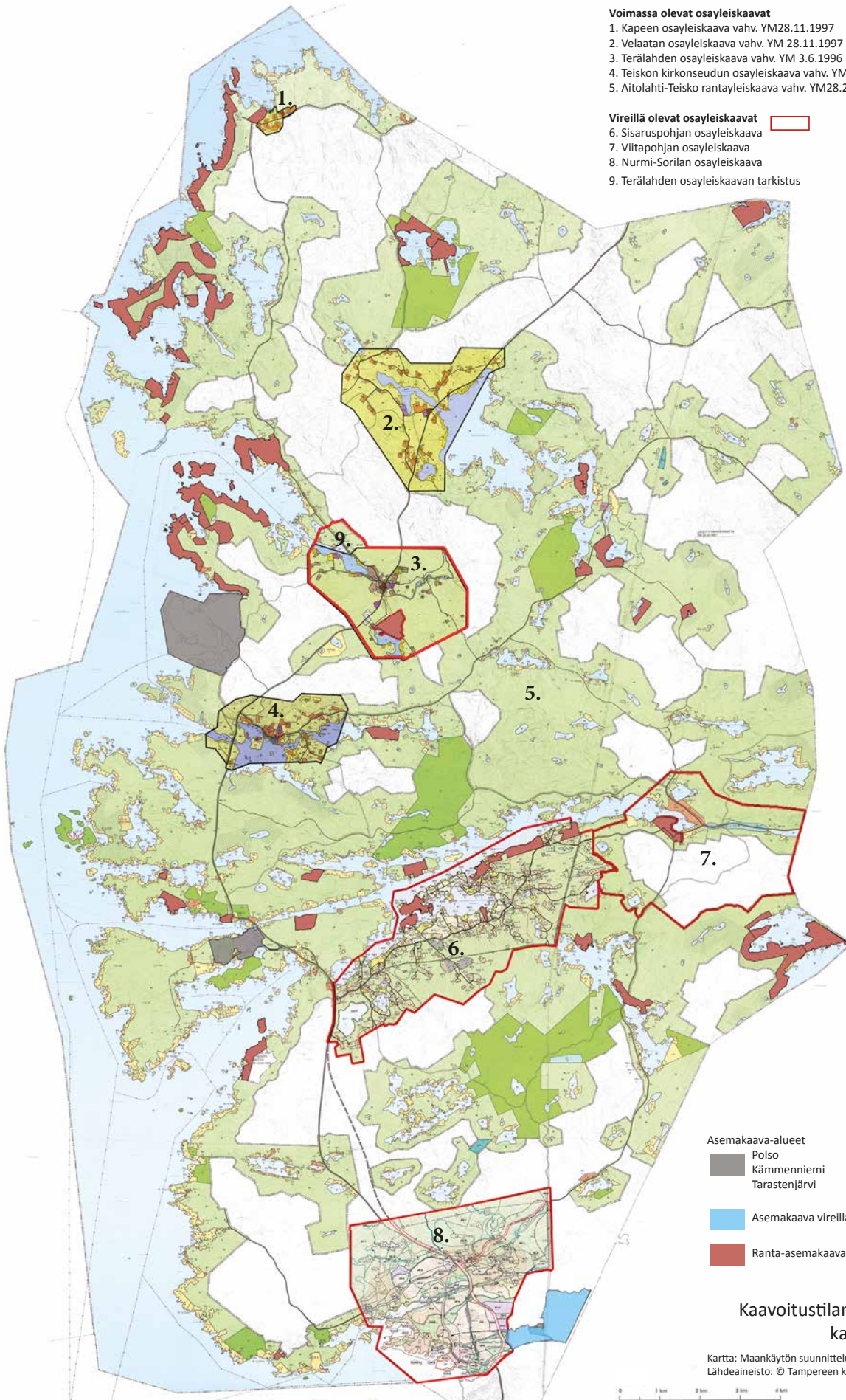
Maataloustukia hakeneet maatilat ovat vähentyneet 15 prosentilla vuosina 2010–2015. Vuonna 2010 Aitolahdella ja Teiskossa oli 106 toimivaa, maatalouden tukea hakenutta maatilaa. Vuonna 2015 tukea hakeneita tiloja

oli 90. Lukumäärän vähenemiseen on osaltaan vaikuttanut tukikelpoiseksi määriteltävän tilan minimipeltopinta-alan nostaminen 3 hehtaarista 5 hehtaariin vuonna 2015.

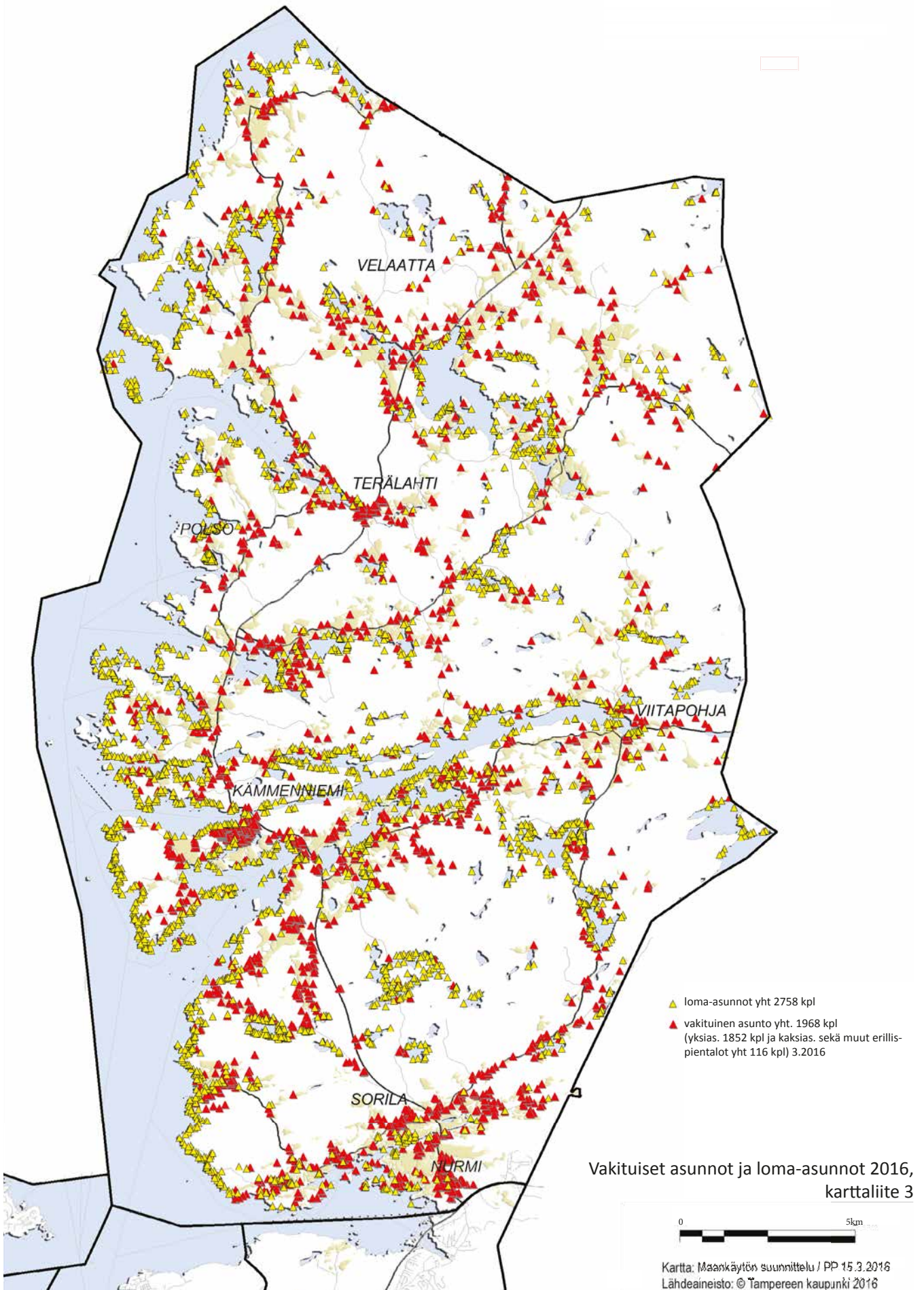
Väestö 31.12.2014

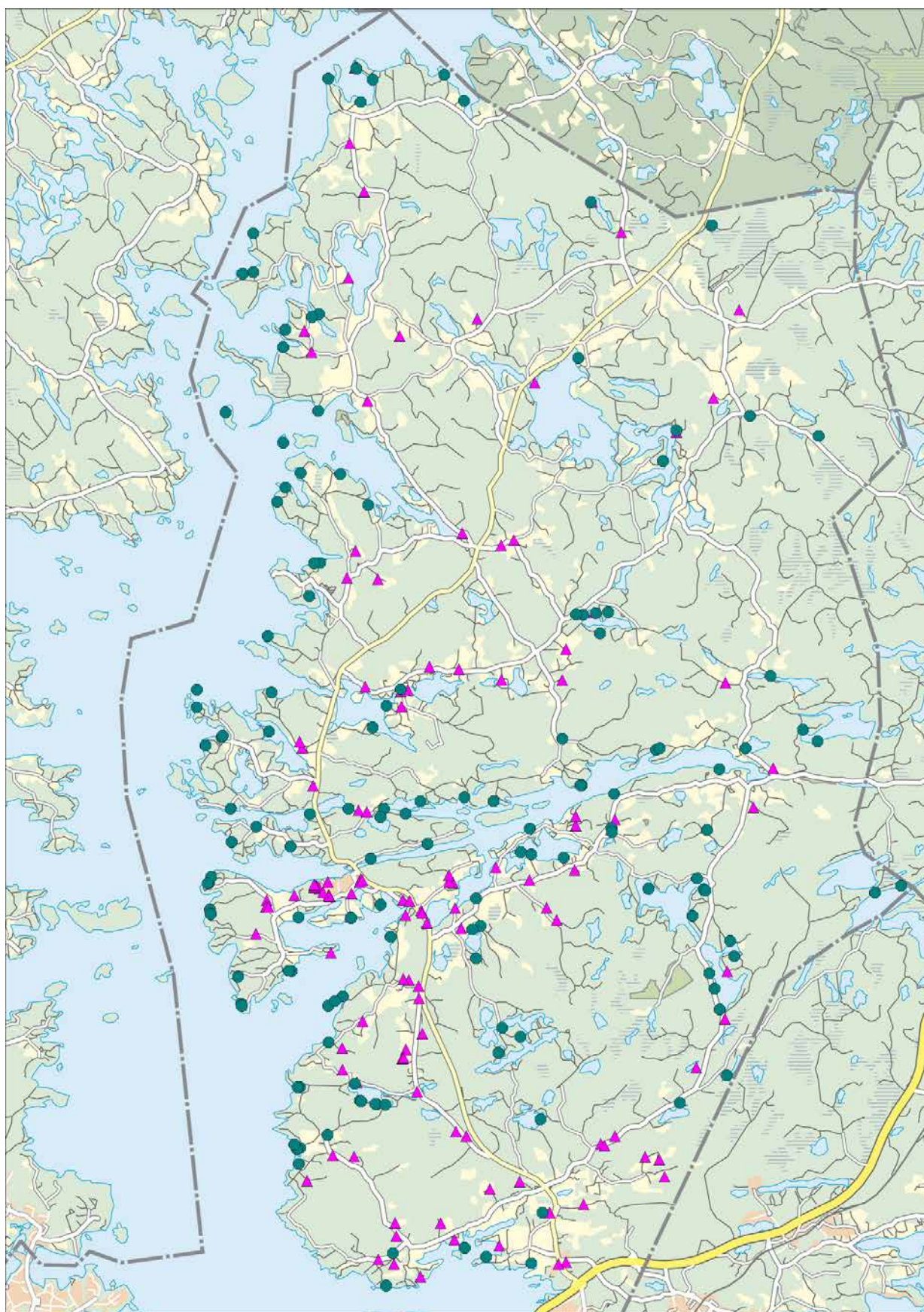
Alueen kaavoitustilanne

Vakituiset asunnot ja loma-asunnot

Alueelle myönnetyt vakituisten ja loma-asuntojen rakennusluvut 2009–2015

▲ Pysyvä asuinrakennus ● Lomarakennus